

אחרי מות קדושים (407)

אחרי מות

מדוע מתו שני בני אהרן ולא רק אחד

וַיִּדְבַר ה' אֶל-מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי-ה' וַיִּמָּתוּ (ט.ז.א.)

פסוק זה טעון ביאור: מדוע הפסוק צריך לומר: "שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן", די שהיה כתוב "אַחֲרֵי מוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן", ועוד מדוע הפסוק מזכיר סיבת מותם: "בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי-ה' וַיִּמָּתוּ", הרי כל בר בי רב דחד יומא שקורא בפרשת שמניי יידע זאת! והנה הובאו (תנחומא ז') שתי טעמים לסיבת מותם של בני אהרן: (א) משום שהקטירו אש זרה. (ב) מפני שמלאכת המשכן דומה למעשה בראשית, וכמו שלאחר מעשה בראשית מת אדם הראשון, כך לאחר מעשה מלאכת המשכן מתו נדב ואביהוא. הנפקא מינה בין שני הטעמים היא, שלפי הטעם הראשון מובן מדוע מתו שני בני אהרן, משום ששניהם בהקטרה האש הזרה. אך לפי הטעם השני לא היו צריכים שניהם למות, רק אחד מהם כמו אדם הראשון. וכך יתבאר הפסוק: "אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן", ולמה שנים ולא אחד? "בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי-ה'", משום שהסיבה שמתו היא בגלל שהקריבו אש זרה, והרי שניהם חטאו בזה.

רבי יהונתן אייבשיץ בספרו "מדרש יהונתן"

וַנִּתֵּן אֶהֱרֹן עַל-שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גֹּרֵל אֶחָד לָהּ וְגֹרֵל אֶחָד לְעֹזָאֵל (ט.ז.ח.)

"עֹזָאֵל", נראה שהוא צירוף של שתי תיבות "עֹז", "אֵזֶל", "עֵז" מלשון עזות ו"אֵזֶל" שמשמעו בארמית 'הלך'. משל לאדם שבא לבית חבירו וזה דוחהו ומגרשו, אך הלה מסרב ללכת, בעל הבית שב ודוחפו והוא שב ונכנס לביתו, עד שהוא קם עליו בכעס ודוחפו בעזות שהוא שובר ידיו ורגליו. זוהי הדוגמא להליכת בעזות, שדוחפו בעוז עד שניזוק. כך היצר הרע בא אצל אדם והוא דוחהו מעליו, אבל היצר אינו רוצה להסתלק ושב אצלו עוד ועוד, אשר תרופה אחת ידועה כנגדו, לקום עליו ולדוחפו בעזות ובנחישות עד שלא תהא לו עוד תקומה. כיוצא בזה השעיר לעזאזל, מאחר שהוא נושא עליו את עוונות בני ישראל, לפיכך היו צריכים לדוחפו מההר בעזות, לאות ולמופת כי לא ישוב שנית עם העוונות. ואכן מצינו בחז"ל שעד שלא הגיע לחצי ההר נעשה אברים אברים. משום כך נקרא עז-אזל, כמו הולך עז, על שם הליכתו בעזות.

וַנִּתְּחִי פְנֵי בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת הַדָּם וְהַכֶּרְתִּי אֶתָּה מִקִּרְבִּי עִמָּה. כִּי נִפְשׁ הַבָּשָׂר בְּדָם הוּא (י.י.א.)

התורה נותנת טעם והסבר מדוע אסורה אכילת הדם באיסור כה חמור שענשו כרת: "כי נפש הבשר בדם

היא". דברים מופלאים כותב ה"אור החיים" הקדוש: הכתוב בא לפרש מה טעם נכרתה נפש האוכלת דם? לפי שבדם בעלי החיים יש ה"נפש", ובאכילת הדם נותן הוא בתוכו את הנפש הבהמית. אלא שיש להקשות מדוע אמר "נפש הבשר", ולא אמר "כי נפש בדם היא"? ברם נתחכם הכתוב לפרש ולהשיב על שאלת השואל, מדוע נאסר רק דמה של הבהמה ולא בשרה, והרי גם בבשר קיימת חיות הבהמה, א"כ מה טעם אין הבשר גורם פגם בנפש האוכלו? על כך משיבה התורה באומרה שאין הדבר כן, והנפש הבהמית אינה מצויה בבשרה כל עיקר, אלא "כי נפש הבשר בדם היא" הוא הוא אשר מחיה את הבשר, ואין נפש בבשר כל עיקר. תכונה זו היא המבדילה בין בני האדם לבין בעלי החיים. בני האדם, התפשטות חיוניותם היא גם בבשר וגם בעצמות, והא נקרא בספרי הקבלה "הבלא דגרמי", כי גם לאחר כמה שנים מפטירתו הוא עודנו? נשאר בעצמות. לכן הצדיקים אינם נרקבים, ומאיך הרשעים, שנמשלו כבהמות, אינם עומדים לתחיית המתים, כי גם עצמותיהם מתייבשות ונרקבות, וכלתה הנפש והלכה לה כרוח הבהמה. *רב רובין זצ"ל בספר "שנים מקרא"*

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאֲדָם וְתִי בָהֶם (יח.ה.)
דרש הגה"ק רבי פנחס הורוויץ בעל "הפלאה", "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאֲדָם", מלשון "הנפש אשר עשו בחרן" (בראשית ב.ה), כשמשפיע על אחרים, אז וְתִי בָהֶם, יזכה לאריכות ימים, כדאיתא (אבות פ"ו מ"ז): גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה, ואיתה בחז"ל (עירובין נד.ב) שרב פרידה האריך ימים בגלל שלמד עם תלמידו ארבע מאות פעם, וזה מידה כנגד מידה.

ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

קדושים

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם (יט.ב.)
יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם (ויק"ר פכ"ד). כל מקום שאתה מוצא גדר ערווה אתה מוצא קדושה (רש"י). היה הגה"ג רבי זיידל אפשטיין זצ"ל משריש: מחד, רואים אנו שמדברים על מדרגה נישאה של "יכול כמוני" של הוה אמינא להדמות לקדושה של מעלה, דבר שנראה קשה מאין כמותו, מאיך גילו לנו חז"ל: "כל מקום שאתה מוצא גדר ערווה אתה מוצא קדושה", כל גדר בשמירת הקדושה, הוא כבר קדושה. הרי לנו איזה כר נרחב לעבודתינו, מחד, שאיפה תמידית לקדש עצמנו במדרגות גבוהות בקדושה, מאיך הדרך אינה בטיפוס מידי לשמי השמים, אלא כל שמירה וגדר משייכת אותנו לעולם הקדוש. מכאן תשובה למלך זקן וכסיל

שאומר לאדם שממזוה זו עליו להתיימשך חלילה, שכן האם יש סיכוי שיהיה קדוש לגמרי בלי ניסיונות המזדמנים בכל יום ובכל עת ושעה והלא דורשים ממני להיות קדוש ופרוש מעניני העוה"ז, ואם לא, אני נבל ברשות התורה, והתשובה היא כל גדר ושמירה הם עצמם קדושה והם מקרבים אותך עוד ועוד למדרגה בקדושה.

ספר "לחתך עליין"

לא תעשק אֶת רֵעֶךָ (י"ט. יג.)

ירמוז על דרך אומרם חז"ל כי בני תורה אין להם פרנסתם בעולם הזה, וכאומרם (ילקוט משלי רמז תתקלד): שאמרה תורה מפני מה פְּנֵי עֲנִיִּים. שמעתי טעם נכון משם האר"י ז"ל כי אין העולם יכול לסבול רוב הטובה אשר תנתן בשביל הצדיקים, לזה אינו משפיע אלא לבניונים, ודרך שם יהיו נזונים בני תורה. הא למדת שאין העשירים אלא מרזב אשר הוכן להסתפקות הצורך לצדיקים, וצוה ה' "לא תעשק אֶת רֵעֶךָ", לבל יעשוק אדם את ריעו, שהוא הצדיק, דכתיב: "למען אחי ורעי", ולא תתן לו את חקו, וזה עשק מפורסם (תהלים קכב. ח)

ספר "עלים לתרופה"

בְּצִדְקַת תְּשׁוּבָה עֲמִיתְךָ (י"ט. טו.)

"בְּצִדְקַת תְּשׁוּבָה עֲמִיתְךָ", כמשמעו. דבר אחר הווי דן את חברך לכף זכות (רש"י). מובא (שבת קכז): אם ראית אדם שהוא מדבר טוב על חבירו, מלאכי השרת מדברים עליו טוב לפני הקב"ה. אם ראית אדם שהוא מדבר רעה על חבירו, מלאכי השרת מדברים עליו רעות לפני הקב"ה. המצוה של "בְּצִדְקַת תְּשׁוּבָה עֲמִיתְךָ", היא מצוה שאנו מחויבים להתרגל בה. עלינו לחפש להצדיק את חברנו בכל כוחנו, כיון שהאדם אינו יודע את כל העובדות, הנסיבות והמצבים שהביאו את חבירו למעשה שעשה. העצה היחידה לקיים מצוה זו כראוי היא, להתחזק באהבת האיש שמעשיו נוטים לחובה, ועל ידי כך יקל לאדם לדון את חבירו לכף זכות, כשם שאת עצמו ואת קרוביו האדם נוטה באופן טבעי לדון לזכות, מפאת אהבתו אליהם.

ספר "להתענג בתענוגים"

לא תאכלו על הָדָם (י"ט. כו.)

לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם (סנהדרין עג). עיקר חייו של האדם הוא הדם, ולפיכך עצם שמו הוא דם, אלא כיון שהוא מתפלל לפני יחידו של עולם מתוסף לו אל"ף לשמו והא נקרא אדם, אבל אם איננו מתפלל לפני השם יתברך נשאר עליו השם דם, על כן אמרה תורה: "לא תאכלו על הָדָם", על תאכלו לפני התפילה בעוד אתם נקראים בשם דם.

מענינה של תורה בשם "המגיד ממזריטש"

הלכה: עצות להינצל בספק ברכה

אף שבספק אם בירך אינו חוזר לברך, מ"מ ראוי ונכון לעשות אחד מהפטרונות שנכתוב כדי לסלק עצמו מהספק, בפרט כשהספק הוא בדין ולא במציאות. (א) אם חבירו כעת אוכל מעט מסוג ברכה שהוא מסופק בו, יבקש ממנו שיוציאנו ידי חובתו והוא יתכוון לצאת על הצד שצריך וה"ה בברכה אחרונה. (ב) אם מדובר במאכל או משקה שמועיל בהם שינוי מקום, ישנה מקומו ע"י שיצא לשטח ציבורי תחת כיפת השמים, ואז יחזור ויברך, ואף שגורם ברכה שאינה צריכה, מ"מ מותר לגרום ברכה שאינה צריכה, כדי להסתלק מהספק, דזה נחשב ברכה הצריכה. (ג) יבקש מחבירו שמברך ברכה כל שהיא שיכוון להוציא בשם ומלכות, חבירו ימשיך בברכתו והשומע יסיים את מה שצריך.

ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: כגודל הקרבה, כך עוצם המריבה.

ספר "שמחלה"

חקירה: שליחות: נחשב כאילו שהמשלח עשה את המעשה בעצמו, או שמלכתחילה המצוה היא רק שהמעשה יקרה, התוצאה, או על ידי עצמו או על ידי אחרים בפקודתו (המידות לחקר ההלכה כב-קכו)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: דרך ארץ קדמה לתורה: רב אחד נכנס אצל עשיר קמצן, לבקש תרומה להכנסת כלה. כיון שראה הרב את העשיר הכירו מיד כאחד מתלמידיו לשעבר, אך הלה התנכר אליו והראה לו פנים של זעף וחומרה, האינך מכירני? תמה הרב, הלא בבחורותך למדת תורה מפי! התחצף העשיר וענה: אין לי ולתורתך ולא כלום, כבר שכחתי כל מה שלמדתי ממך. אם כן, השיב הרב בניחותא: אין פלא שלא הכרת אותי שהרי אמרו חז"ל: דרך ארץ קדמה לתורה, ואם תורה שכחת, דרך ארץ על אחת כמה וכמה.

ספר "חד וחלק" חלק א'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, חוסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת גיויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. **זיווג הגון:** יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה:** נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גייזל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נגימה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרדיה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr